

Jaartheme compassie

COM. PASSIE

Als leidend thema bij de verschillende activiteiten van het Open Pastoraat is voor het komende seizoen gekozen voor het begrip Compassie.

We willen ons een seizoen lang regelmatig laten inspireren door het Handvest voor Compassie.

Het werd op initiatief van de bekende religiedeskundige Karen Armstrong door een aantal religieuze en spirituele leiders in november 2009 gepresenteerd.

De tekst ervan is hiernaast afgedrukt.

Centraal zal steeds staan de Gulden Regel, uitgangspunt van vele tradities, godsdiensten en culturen:

**'Behandel de mensen in alles
zoals je wilt dat ze jullie behandelen'**

en

**'Wat jij niet wilt dat u geschiedt,
doe dat ook een ander niet'**

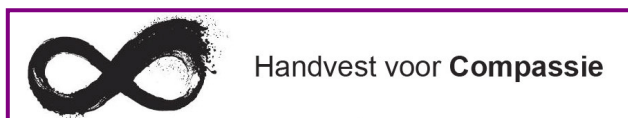
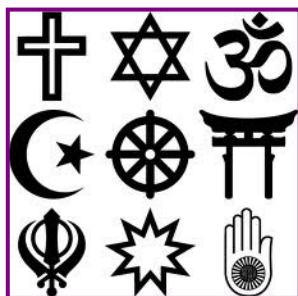
Misschien is compassie nog nooit zo nodig geweest als nu, in een wereld waarin verschillende tradities, godsdiensten en culturen steeds meer met elkaar te maken krijgen, ook in Nederland.

Leiden die contacten tot angst voor elkaar, met alle noodlottige gevolgen van dien?

Of tot wederzijds respect, begrip en samenwerking op basis van gedeelde waarden, verwoord in de Gulden Regel?

Er is gekozen voor een projectvorm, waarbij drie hoofdlijnen te onderscheiden zijn: de zondagse diensten, de doordeweekse verdiepingsactiviteiten en stadsbrede activiteiten.

Een kleine projectgroep initieert, organiseert en coördineert.

Handvest voor **Compassie**

Handvest voor Compassie

Het principe van compassie of mededogen ligt ten grondslag aan alle religieuze, ethische en spirituele tradities; steeds opnieuw wordt daarmee een beroep op ons gedaan alle anderen te behandelen zoals wij zélf behandeld willen worden. Compassie is onze drijfveer om ons onvermoeibaar in te zetten voor het verzachten van het leed van onze medeschepselen, om terug te treden uit het middelpunt van onze wereld en een ander voor het voetlicht te plaatsen, en om recht te doen aan de onschendbare heiligheid van ieder mens en een ieder, zonder enige uitzondering, te behandelen met volstreekte waardigheid, billijkheid en respect.

Daarbij hoort tevens de opdracht om er zowel in het openbare als in het privéleven voor te waken geen enkele vorm van leed te veroorzaken. Door gewelddadig te handelen, door de kwaliteit van het leven van een ander te verslechteren, door de grondrechten van die ander te misbruiken of te ontkennen, en door haat te zaaien met laatzinnige uitingen over anderen - zelfs over onze vijanden - doen wij de menselijkheid die wij allen met elkaar delen geweld aan. Wij erkennen dat wij er niet in zijn geslaagd een leven te leiden vervuld van compassie en dat sommigen uit naam van hun religieuze overtuiging het totale menselijke leed zelfs groter hebben gemaakt.

Daarom roepen wij iedere man en vrouw op om ~ compassie opnieuw te maken tot de kern van moreel handelen en van religie ~ terug te keren naar het oude principe dat iedere interpretatie van geschriften die aanzet tot geweld, haat of minachting geen enkele legitimiteit heeft ~ garant te staan voor de verstreking van correcte en respectvolle informatie over andere tradities, godsdiensten en culturen aan jongeren ~ positieve waardering van culturele en religieuze verscheidenheid te stimuleren ~ bij te dragen aan medeleven, gebaseerd op kennis, voor het leed van alle mensen, ook van hen die wij als onze vijanden zien.

Het is van wezenlijk belang dat wij compassie in onze gepolariseerde wereld maken tot een duidelijke, lichtende en dynamische kracht. Indien compassie is geworteld in principiële vastbeslotenheid om uit te stijgen boven egoïsme, kan zij politieke, dogmatische en religieuze grenzen slechten. Als product van onze wezenlijke afhankelijkheid van elkaar, speelt compassie een fundamentele rol binnen menselijke relaties en bij een volwaardig mensdom. Compassie voert naar verlichting en is onmisbaar voor het realiseren van een eerlijke economie en een harmonieuze wereldgemeenschap die in vrede leeft met elkaar.

Programma Compassie Open Pastoraat 2011 - 2012

A. Compassie in de zondagse diensten

Datum	Voorganger	Bijzondere dienst
4 september 2011	Kirsten Slettenaar	Start van het project
23 oktober 2011	Beate Rose	Compassie in de zorg
13 november 2011	Hans Visser	Compassie dak- en thuislozen
27 november 2011	Gert Mesch	1 ^e Advent
4 december 2011	Kirsten Slettenaar	2 ^e Advent
11 december 2011	Onno Albada	3 ^e Advent
18 december 2011	Kirsten Slettenaar	4 ^e Advent
25 december 2011	Kirsten Slettenaar	Kerstfeest
1 januari 2012	Gerrit Jan van der Kolm	Compassie in de zorg
15 januari 2012	Kirsten Slettenaar	Drieluik over compassie
22 januari 2012	Kirsten Slettenaar	
29 januari 2012	Kirsten Slettenaar	
26 februari 2012	Kirsten Slettenaar	Start Veertigdagentijd
4 maart 2012	Gert Mesch	Thema: Leven met compassie (boek Anselm Grün)
11 maart 2012	Kirsten Slettenaar	
18 maart 2012	Onno Albada	
25 maart 2012	Ids Bakker	
1 april 2012	Kirsten Slettenaar	Palmpasen
7 april 2012	Kirsten Slettenaar	Stille zaterdag
8 april 2012	Kirsten Slettenaar	1 ^e Paasdag
6 mei 2012	Bettine Siertsema	Compassie in extreme situaties
20 mei 2012	Christiaan Donner	Compassie in de gevangenis
27 mei 2012	Kirsten Slettenaar	1 ^e Pinksterdag Interreligieuze dienst

B. Verdiepingsactiviteiten

- Woensdag 7 en woensdag 14 december:
Onno Albada – *Leviticus, een liefdesgeschiedenis*
- Woensdag 1 februari:
Kirsten Slettenaar – Bespreking *Hohe Messe* van J.S. Bach
- Woensdag 8 en woensdag 15 februari:
Onno Albada – Boekbespreking *Compassie* van Karen Armstrong
- Donderdag 1 en donderdag 8 maart:
Kirsten Slettenaar – *Omgaan met verlies*
- Donderdag 22 maart: Willy Schravendeel
Boekbespreking *De laatste der rechtvaardigen* - André Schwartz-Bart
- Donderdag 29 maart:
Willy Schravendeel – *Stabat Mater*, poëzie en muziek
- Donderdag 3 en donderdag 10 mei: Willy Schravendeel
Bespreking van columns van J. J. Suurmond in dagblad *Trouw*

C. Stadsbrede activiteit Compassie

- Vrijdag 4 mei – zaterdag 5 mei – zondag 6 mei
Het begrip 'compassie' krijgt in het kader van oorlog/vrede wel een extra lading. De gulden regel 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet' kan in een oorlogssituatie heel anders aanvoelen. Lijfsbehoud kan een mens aanzetten tot daden jegens anderen die in een tijd van vrede haast onvoorstelbaar zijn. Daarom wordt er op 4 of 5 mei een bijeenkomst georganiseerd waarbij in elk geval gelegenheid tot gesprek zal zijn. Op zondag 6 mei is Bettine Siertsema onze gast. Haar is gevraagd in de dienst te vertellen over compassie in extreme situaties.
- Zaterdag 26 mei – Dag van Compassie in Gorinchem

Boeken

Compassie
Catechismus van de Compassie
Leven met Compassie
De laatste der rechtvaardigen
Over moed, mededogen en menselijkheid
Compassie als kompas – Portret van Hans Visser
De louteringsberg

Karen Armstrong
Christiane Berkvens | Ad Alblas
Anselm Grün
André Schwartz-Bart

Eugen Drewermann

Arie Vaandrager
Thomas Merton

Films

Shadowlands
Lost in translation
As it is in heaven
Buddha's Lost Children
Poetry
Des Hommes et des Dieux

Richard Attenborough (1993)
Sofia Coppola (2003)
Kay Pollak (2004)
Mark Verkerk (2009)
Chang-dong Lee (2010)
Xavier Beauvois (2010)

Websites

www.openpastoraat.nl
www.handvestvoorcompassie.nl
www.charterforcompassion.org
www.zinweb.nl

Teksten

Behandel anderen dus steeds zoals je zou willen dat ze jullie behandelen.
Matteus 7:12

Compassie is het vermogen om eens even terug te treden uit de wereld waarin alles draait om jezelf en je te verplaatsen in de ander, het vermogen in de schoenen van de ander te gaan staan, vanuit een diep besef van gelijkheid. Wat de ander overkomt, raakt mij ook, alsof het mij overkomt.
P.J.C. Korver

Vriendelijkheid is de gouden schakel die de wereld bijeen houdt.
Johann Wolfgang von Goethe

Compassie is de kern van alle grote religies en spirituele stromingen.
Karen Armstrong

De grootste innerlijke rust komt voort uit het ontwikkelen van liefde en compassie. *Dalai Lama*

Alle Menschen werden Brüder. *Friedrich Schiller*

Compassie is gebaseerd op de bewustwording van de wederzijdse afhankelijkheid van al wat leeft. *Thomas Merton*

Compassie

Wie gebruikt dat woord wel eens: compassie?

Het is geen woord dat je in het dagelijks spraakgebruik tegenkomt.

'Ik voel zoveel compassie voor jou'... dat klinkt niet.

Toch wordt juist dit begrip het jaarthema in het Open Pastoraat.

Er valt namelijk veel aan dit belangrijke en diepreligieuze begrip te ontdekken, misschien wel juist omdat het geen gangbaar woord is.

Letterlijk uit het Latijn vertaald betekent het 'medelijden'.

In deze tijd kiezen we liever voor het woord 'medeleven'.

In veel grote godsdiensten is compassie een kernbegrip.

Dat heeft te maken met de zogenaamde gulden regel, die in de meeste religies centraal staat.

De gulden regel kan op verschillende manieren worden verwoord, maar komt neer op 'behandel anderen zoals je zelf ook behandeld wilt worden'.

In de christelijke traditie komt het woord compassie eigenlijk nauwelijks voor.

Er zijn andere begrippen voor: barmhartigheid, ontferming, naastenliefde, liefdadigheid, erbarmen, mededogen.

In het Open Pastoraat komt de veelgebruikte term 'omzien naar elkaar' in de richting van wat compassie betekent.

Al die termen en begrippen liggen in elkaars verlengde, maar zijn niet precies hetzelfde.

Wat is dan precies compassie?

Waarin verschilt compassie van al die andere termen en begrippen?

En is het belangrijk om zoveel verschil te maken?

We snappen toch wel ongeveer van elkaar wat we bedoelen?

In het kort vast een indicatie: compassie is een ruim begrip, maar het luistert nauw.

Het is een gevoel, iets wat je van binnen beroert en raakt, zoals medeleven of naastenliefde dat ook doet.

Tegelijk heeft compassie ook te maken met hoe je dat gevoel in praktijk brengt, net zoals barmhartigheid of omzien naar elkaar.

Door van 'compassie' het jaarthema te maken, is het mogelijk dit begrip van veel verschillende kanten te benaderen.

Compassie in een ziekenhuis, compassie met psychiatrische patiënten, compassie in een oorlogssituatie – heel verschillende aspecten zullen aan bod komen.

Veel inspirerende mogelijkheden worden door het jaar heen aangeboden om voor jezelf na te gaan wat compassie voor jou betekent en hoe je ermee om wilt gaan.

Laten we com (= met) passie aan de slag gaan met compassie!

Compassie

van onder naar boven te lezen

tot in eeuwigheid

ook als niemand kijkt
mede – leven

niets anders oogst
niets anders zaait
niets anders hoopt

niet anders dan wij

en opnemen wat leeft
tot we bewegen naar elkaar toe

zoals altijd
verbrokkelend
vestingen voor hoop
muren tegen angst
bouwen we
zoals altijd

golft het leven
zoals altijd

zal er lijden zijn
zoals altijd

Het Open Pastoraat biedt een geestelijk onderdak aan mensen die op een open, ondogmatische en ruimdenkende manier in het leven, in de kerk en in de maatschappij willen staan.

Voorzitter: Gert Mesch, gert.mesch@hetnet.nl

Predikant: Kirsten Slettenaar, dominee@openpastoraat.nl

Scriba: Gerard Groot, gpgroot@westbrabant.net